

Gelderland leeft met water

Stroomgebiedsvisie
voor de 21^e eeuw

WPK006

Reactienota Stroomgebiedsvisies

PROVINCIE GELDERLAND

GS Gelderland
7 oktober 2003

Gelderland **leeft** met water

Inhoud

Inhoud	
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doel	5
1.2 Opbouw reactienota	5
1.3 Hoofdpunten van de reacties	5
2 Juridische status	7
2.1 Status in relatie tot provinciaal beleid	7
2.2 Status in relatie tot Nationaal Bestuursakkoord Water	8
3 Gebiedsbeschrijving	11
4 Wateropgaven	13
4.1 Uitgangspunten	13
4.1.1 Algemeen	13
4.1.2 Hydrologische concepten	13
4.1.3 Natuur	14
4.2 Wateroverlast (bergen)	14
4.2.1 Uitgangspunten / benadering	14
4.2.2 Proces van aanwijzing	16
4.2.3 Consequenties van aanwijzing tot bergingsgebied	16
4.2.4 Vasthouden als eerste stap in trits VBA	17
4.2.5 Stedelijk gebied	18
4.2.6 Ongewenste neveneffecten	18
4.2.7 Percentage af te koppelen	18
4.2.8 Relatie afkoppelen met toename grondwateroverlast	19
4.3 Natuur	19
4.3.1 Beschermingsgebieden en herstel	19
4.3.2 Criteria voor aanwijzing SED/HEN-water en consequenties	19
4.4 Drinkwater	20
4.4.1 Reductie industriële onttrekkingen	20
4.4.2 Consequenties voor gebruiksfuncties	20
4.4.3 Samenvallen drinkwaterwinning en beïnvloedingsgebied natuur	20
4.4.4 Wederzijdse bescherming	21
4.4.5 Alternatieven onderzoeken	21
4.5 Watertekort	21
4.5.1 Wateraanvoer	21
4.6 Waterkwaliteit	22
4.6.1 Maatregelen onvoldoende	22
4.6.2 Stand-still beginsel	22
4.6.3 Waterkwaliteit onderbelicht	22
4.7 Interactie met hoofdsysteem	22
4.7.1 Rivierkwel	22
4.7.2 Samenhang maatregelen hoofd- en regionaal systeem	23
4.7.3 Peilbeheer randmeren	23
5 Ruimtelijke Ontwikkelingen	25
5.1 Overlap nieuwe ontwikkelingen met sturende wateropgaven	25

6	Visie	27
6.1	Sturend en mede-ordenend	27
6.2	Waterkoersen, Basis- en vitale watersystemen	27
7	Maatregelen (kosten, financiering)	29
7.1	Kosten en financiering	29
7.1.1	Kostenindicaties	29
7.1.2	Beschikbaarheid van middelen	30
7.1.3	Kosten voor afkoppelen	31
7.1.4	Aankoop en inrichting	31
7.1.5	Bedrijven	32
7.2	Schadevergoeding	32
8	Implementatie	35
8.1	Samenhang met andere beleidsnota's	35
8.1.1	Algemeen	35
8.1.2	Doorwerking in provinciaal beleid (Streekplan)	35
8.1.3	Integrale afweging in provinciaal - ruimtelijk – beleid	35
8.1.4	Relatie met Ruimte voor de Rivier-beleid	36
8.1.5	Relatie met waterplannen van gemeenten	36
8.1.6	Grensoverschrijdende relaties	37
8.2	Overige functies	37
8.3	Water in de stad	38
8.3.1	Kansen voor water in de stad	38
8.4	Samenhang (grond-)watersystemen	38
9	Leemten in kennis	39
10	Algemeen / procedure	41
10.1	Reactietermijn te kort	41
10.2	Aanpak en proces (verwerking reacties)	42
10.3	Betrokkenheid gemeenten	42
10.3.1	Algemeen	42
10.3.2	Bredere betrokkenheid bij aanwijzing waterbergingsgebieden	42
10.4	Belangen	43
	Bijlage 1 Lijst schriftelijke reacties instanties	45
	Bijlage 2 Lijst gesprekken met instanties	47
	Bijlage 3 Kruistabel instanties – reacties	49
	Bijlage 4 Overige punten	51

1.1 Aanleiding en doel

De ontwerp-stroomgebiedsvisies Veluwe, Achterhoek-Liemers en Rivierengebied zijn in januari 2003 vastgesteld door GS van Gelderland. De ontwerp-versies zijn vervolgens toegezonden aan diverse betrokken instanties in Gelderland ter kennisname en reactie. Op 10 april 2003 heeft een provinciebrede bestuurlijke workshop plaatsgevonden. Op grond daarvan zijn in juni-juli 2003 regionale bestuurlijke overleggen belegd per deelstroomgebied. In het Rivierengebied en Veluwe zijn hieraan voorafgaand in overleg met de betrokken gemeenten ambtelijke vooroverleggen georganiseerd.

De voorliggende reactienota vat alle ontvangen schriftelijke en mondelinge reacties samen en geeft aan op welke wijze de reactie wordt beantwoord.

In voorkomende gevallen is daarbij een verwijzing naar de desbetreffende artikelen uit het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) opgenomen.

1.2 Opbouw reactienota

De reactienota is als volgt opgebouwd:

- Hoofdttekst waarin de algemene reacties zijn gebundeld, ingedeeld conform de Stroomgebiedsvisie (zie de inhoudsopgave);
- Bijlage 1 geeft een overzicht van de instanties die gereageerd hebben;
- Bijlage 2 geeft een overzicht van de gesprekken die met diverse instanties zijn gevoerd;
- Bijlage 3 geeft een overzicht van de reacties per instantie;
- Bijlage 4 geeft een overzicht van diverse locatiespecifieke reacties.

Om te achterhalen waar een ieders reacties zijn verwerkt: zie toelichting in bijlage 3.

1.3 Hoofdpunten van de reacties

De hoofdpunten van de ontvangen reacties hebben betrekking op de volgende thema's:

• Status van de SGV	paragraaf 2.1
• Kosten en financiering	paragraaf 7.1
• Samenhang met andere plannen	paragraaf 8.1
• Waterbergingsgebieden	paragraaf 4.2
• Schadevergoeding	paragraaf 7.2

¹ Reacties binnengekomen tot 1 augustus zijn in deze reactienota verwerkt.

2.1 Status in relatie tot provinciaal beleid

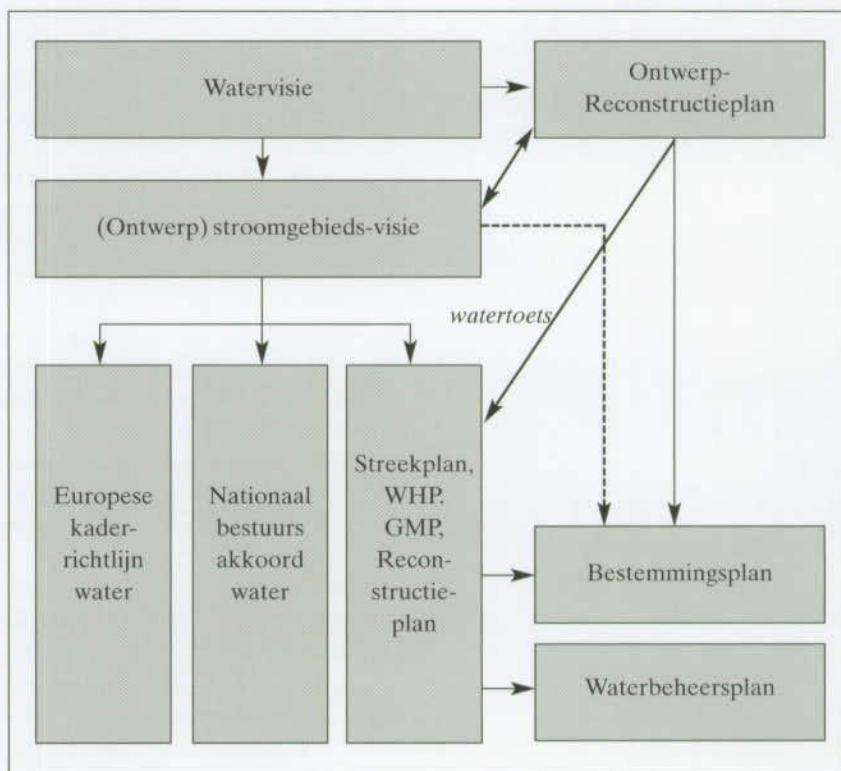
Uit meerdere reacties komt naar voren dat de status van de stroomgebiedsvisies niet helder is. Zo is in de visies gesteld dat ze geen juridische status hebben, maar dat ze tegelijkertijd wel als bouwsteen worden gebruikt voor de Reconstructieplannen, Streekplan, Waterhuishoudingsplan en Milieubeleidsplan en als voorlopig referentiekader dienen bij toepassing van de Watertoets voor ruimtelijke plannen en besluiten [3, 4, 12, 13, 14, 15, 27, 30, 33, H, M]. De zorg bij met name gemeenten leeft dat een niet juridisch bindende visie op deze manier toch redelijk dwingend moet worden geïmplementeerd. Daar komt bij dat de consequenties bij een mogelijke doorwerking in de genoemde beleidsplannen nu nog onduidelijk zijn.

Antwoord

De stroomgebiedsvisies hebben geen formele status. De vigerende provinciale plannen zijn het toetsingskader voor ruimtelijke plannen en besluiten. In de stroomgebiedsvisies staat zowel bestaand beleid als suggesties voor nieuw waterbeleid, waarbij in de visies de nadruk ligt op de ruimtelijke aspecten van dit bestaande en mogelijk nieuwe waterbeleid. Een voorstel voor nieuw waterbeleid betreft bijvoorbeeld het opnemen van zoekgebieden voor waterberging ten behoeve van het voorkomen van regionale wateroverlast. De vraag aan met name de gemeenten is of wordt (h)erkent dat de wateropgaven zoals weergegeven in de stroomgebiedsvisies essentieel zijn voor het - toekomstige - regionale waterbeheer mede gezien klimaatverandering. Wij verzoeken de gemeenten en andere partijen bij hun ruimtelijke afwegingen, reeds te anticiperen op toekomstige wateropgaven die samenhangen met klimaatveranderingen. De stroomgebiedsvisies zijn daarbij als referentiekader te gebruiken.

NBW Art. 2-lid 9 geeft aan dat de partijen (tot aan het moment van opname van de SGV in het streekplan) de meest actuele SGV als best beschikbare referentie voor toepassing van de watertoets beschouwen.

Ter illustratie is onderstaand schema uit de ontwerp-SGV opgenomen

2.2 Status in relatie tot Nationaal Bestuursakkoord Water

In de reacties is ook een koppeling gelegd tussen het vaststellen van het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) en de stroomgebiedsvisies. Aangegeven is dat de volgorde verkeerd is. Eerst dient het NBW te worden vastgesteld en pas daarna kan vaststelling plaatsvinden van de stroomgebiedsvisies [21]. Immers in het NBW worden afspraken gemaakt over de kosten en financiering van maatregelen. Instemming met de visies is derhalve niet mogelijk zolang er geen akkoord op nationaal niveau ligt, is de mening.

Antwoord

In de Startovereenkomst Waterbeheer 21ste eeuw (2001) is aan de provincies gevraagd om in samenwerking met de waterbeheerders en andere overheden stroomgebiedsvisies op te stellen om het regionale waterbeheer nu en in de toekomst op orde te krijgen en te houden, rekening houdend met toekomstige klimaatverandering. Het accent lag op het tegengaan van te veel water (wateroverlast), maar andere onderwerpen waren ook het tegengaan van te weinig, te vies en ecologisch te arm water. Tevens was het de opdracht om de ruimtelijke en financiële consequenties daarbij aan te geven als input voor afwegingen in te ontwikkelen ruimtelijk beleid, plannen en besluiten, waaronder het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW). De ontwerp-SGV is dus de regionale input voor het NBW geweest.

De ambitie van het NBW is om op nationaal niveau met het Rijk, provincies, waterschappen en gemeenten te komen tot gezamenlijke taakstellende afspraken over het waterbeheer voor de komende jaren. Belangrijk daarbij zijn afspraken over financiering en kostenverdeling. Met dit nationaal akkoord is in Gelderland, net als elders in Nederland, een impuls te geven aan het op orde maken en houden van de watersystemen. Met of zonder dit akkoord, de problemen (wateropgaven) waarvoor de verschillende waterbeheerders gesteld staan, blijven hetzelfde. Het is de verantwoordelijkheid van alle Gelderse overheden om hier in het belang van - toekomstige - generaties burgers, boeren en bedrijven serieus mee aan de slag te gaan. Vanuit Europa zal dat bovendien nadrukkelijker van ons worden verlangd (Europese Kaderrichtlijn Water). Hoe ver en in welk tempo we daartoe in staat zijn zal op termijn moeten blijken. Het allereerste ijkmoment vormt het momenteel te actualiseren - provinciale - omgevingsbeleid. Hierin worden de problematiek en oplossingen op het gebied van water integraal afgewogen met andere Gelderse vraagstukken (wonen, werken, landbouw, natuur et cetera). Niet in de stroomgebiedsvisies, maar in deze nieuwe beleidskaders worden afspraken gemaakt over de kosten en financiering van 'watermaatregelen' (zie verder hoofdstuk 7, 'Kosten en financiering').

Inmiddels is het NBW ondertekend (juli 2003). De definitieve vaststelling van de stroomgebiedsvisies door Gedeputeerde Staten van Gelderland zal plaatsvinden in oktober 2003. Hierdoor is het mogelijk geworden om de inhoud van de stroomgebiedsvisies goed af te stemmen op het NBW. Voor het maken van afspraken over concrete maatregelen en kosten wijst het NBW nog op de mogelijkheid om, waar nodig aanvullend op afspraken in de reguliere plannen, een Regionaal Bestuursakkoord Water af te sluiten.

3

Gebiedsbeschrijving

Over dit onderdeel van de Stroomgebiedsvisies zijn alleen lokale opmerkingen ontvangen, zie de bijlagen bij deze reactienota.

4.1 Uitgangspunten

4.1.1 Algemeen

Gehanteerde uitgangspunten worden ter discussie gesteld. Nadere uitleg van de hydrologische concepten is gewenst [26]. De lange termijn (2050) werkt verlamdend [14]. De trits 'vasthouden – bergen – afvoeren' (VBA) kan verlamdend werken of ongewenste effecten hebben [24, H]. Toevoegen waterkansenkaart als bron voor de visie [24].

Antwoord

Voor algemene toelichting van de gehanteerde werkwijze en uitgangspunten wordt verwezen naar het achtergronddocument. De planhorizon van 2050 komt voort uit het NBW. Verwacht wordt dat op dat moment de effecten van klimaatverandering goed merkbaar zullen zijn. Daarnaast is een uitzicht naar de wat langere termijn nodig om korte termijn ingrepen te kunnen beoordelen. Verantwoordelijk besturen vraagt ook om vooruit te kijken om daarmee te voorkomen dat - toekomstige - generaties met extra hoge kosten c.q. waterproblemen voor burgers, bedrijven en agrariërs (zoals wateroverlast) te maken krijgen. De trits VBA is geen dogma. Alles afgewogen hebbend, kan het vergroten van de afvoercapaciteit nog steeds een oplossing zijn.

Alle drie de waterschappen (Veluwe, Rijn en IJssel, Rivierland) hebben waterkansenkaarten gemaakt. Deze zullen in de SGV c.q. het achtergronddocument worden opgenomen.

4.1.2 Hydrologische concepten

In hoeverre worden toenemende wateroverlast en kansen voor functie natuur benut? Kan er een heldere uitleg worden gegeven bij de toepassing van het hydrologisch concept in relatie tot de verschillende gebruiksfuncties. Voor de bestrijding van verdroging wordt verwezen naar maatregelen die in het kader van water vasthouden worden genoemd. Water vasthouden heeft te maken met het tijdelijk vasthouden van piekafvoeren, terwijl vernatting te maken heeft met het oplossen van verdroging in natuurgebieden. Is water vasthouden nu permanent of periodiek bedoeld? Waaruit bestaan de maatregelen in relatie tot verdrogingsbestrijding in natuurgebieden? [26]

Antwoord

Het vasthouden en bergen van water is gedefinieerd als:

- *vasthouden is het streven om via ingrepen in het hydrologisch systeem tijdelijk (in orde van dagen) het neerslagoverschot te bergen op de plek waar de neerslag valt (dus zonder horizontaal transport) met het oog op het reduceren van de hoogste afvoeren. Vasthouden is dus bergen bij de bron; het proces van tijdelijk bergen van water tot op het moment dat de afvoer aankomt bij de waterlopen in beheer van het waterschap.*
- *bergen is het streven om via waterhuishoudkundige ingrepen tijdelijk (in orde van dagen) oppervlaktewater te bergen in de A-waterlopen of in gebieden of reservoirs die vanuit deze waterlopen tijdelijk passief of actief met (extra) water worden gevuld, met het oog op reductie van de hoogste afvoeren of de hoogste openwaterstanden*

Vasthouden is in de SGV's derhalve uitsluitend opgevat als onderdeel van de wateroverlast-trits ('vasthouden – bergen - afvoeren'). Dus voor tijdelijke c.q. periodieke omstandigheden. Voor meer permanente situaties in relatie tot bestrijding van droogte(schade) is in de SGV's de term 'water conserveren' gehanteerd. De overige punten zullen in een nader gesprek met de betrokken instanties worden doorgenomen, overigens is te verwijzen naar het achtergronddocument. Om het inzicht in deze materie te vergroten zal een pilotstudie worden uitgevoerd voor een deelstroomgebied in de Achterhoek, onder gezamenlijke verantwoordelijkheid van provincie, terreinbeheerders en waterschap.

4.1.3 Natuur

Wat zijn de definities, criteria en afwegingen tussen prioritaire en niet prioritaire natte natuur? Wat is de koppeling tussen prioritaire en niet prioritaire natte natuur en de Natuurgebiedsplannen. Waarom wordt aan prioritaire natuur een andere invulling gegeven. Welke criteria en afwegingen zijn gebruikt. Wat zijn de natuurdoelen bij niet prioritaire natuur. Welke afweging heeft plaatsgehad bij het op kaart zetten van niet prioritaire natuur en waterberging. Welke natuurgebieden zijn verdroogd. [26, A]

Check of de prioritaire natuur in - achtergrondinfo bij - LNV-nota (Mensen voor natuur ...) terecht is gekomen in de gebiedsplannen Natuur en Landschap en vervolgens overlapt met de prioritaire verdroogde natuur en bijbehorende beschermingsgebieden.

Antwoord

Een aantal natuurdoeltypen krijgt bijzondere aandacht in het natuurbeleid (gebiedsplannen Natuur en Landschap) van de provincie, de zogenaamde aandachtstypen. Het gaat om typen waarvoor Gelderland en Nederland een bijzondere verantwoordelijkheid dragen. Veel aandachtstypen staan onder druk door verdroging. Uit het recente verdrogingsonderzoek van de provincie Gelderland blijkt dit wederom duidelijk. 'Parels' en 'A-locaties Bos' zijn gebieden waar op dit moment de aandachtstypen het best ontwikkeld voorkomen.

4.2 Wateroverlast (bergen)

4.2.1 Uitgangspunten / benadering

De methodiek die is toegepast om de benodigde bergingsgebieden te bepalen roept diverse vragen op.

Antwoord

Voor een algemene toelichting wordt verwezen naar het Achtergronddocument. Hieronder wordt nader ingegaan op enkele specifieke vragen:

Berekende hoeveelheid te bergen water [3, 13, 15, 17, E, I, J, L, M].

De berekening van de hoeveelheid te bergen water is gebaseerd op landelijk afgesproken uitgangspunten. Onderdeel daarvan is dat het gaat om de verwachte situatie in 2050, met een kans van voorkomen van 1/100 per jaar. Herberekening is mogelijk wanneer deze landelijke uitgangspunten zouden worden aangepast.

Vasthouden door bodemberging is niet meegenomen. Uitgangssituatie is worst case, dat wil zeggen dat nauwelijks berging inde bodem beschikbaar is. Idem voor extra afvoercapaciteit.

De wateropgaven voor berging zullen in het Waterhuishoudingsplan en het Streekplan vertaald worden in zoekgebieden en bergingsgebieden met een planologische bescherming. De zoekgebieden voor waterberging zullen worden uitgewerkt naar maatregelen die leiden tot functiewijziging voor 2015. Doorzichten voor de langere termijn blijven nodig om voor belangrijke wateropgaven geen onomkeerbare ontwikkelingen te plegen cq toekomstige schade te voorkomen.

Berekening benodigd areaal bergingsgebied [10, 13, 14, 15, 27, 31, 32, JJ].

Op grond van gebiedskenmerken en eigen beleid heeft elk waterschap een bepaalde insteek gehanteerd bij het bepalen van het benodigde areaal bergingsgebied. In alle gevallen is een factor (2 tot 4) aangehouden ten opzichte van de werkelijk benodigde ruimte, dit om het zoekruimtekarakter aan te geven en ruimte te laten voor lokale optimalisatie. In alle stroomgebiedsvisies is ook steeds een combinatie gezocht van het verbreden/verondiepen van waterlopen in het gebied (als eerste stap, in en direct langs bestaande waterlopen, evt. i.c.m. ecologische verbindingszones) en het overige overtollige water bij extreme neerslag opvangen in de aangrenzende gebieden (als tweede stap). In de stroomgebiedsvisies is uitgegaan van WB21-principes (meer ruimte, minder techniek). Principe van passief bergen op 'natuurlijke' plaatsen langs het watersysteem past daar het beste bij. De zoekgebieden liggen dan ook op lage plekken die nu al en in de toekomst met water op het maaiveld te maken hebben. Hier binnen zijn delen aanwezig die afhankelijk van de maaiveld hoogte en de neerslagsituatie relatief frequent (<1/20 jaar) tot minder frequent overstromen (1/100 jaar). Bij uitwerking en aanwijzing van bergingslocaties is mogelijk dat tussenvormen van actieve (met kaden) en passieve berging ontstaan. De uitvoering wordt derhalve maatwerk per gebied, waarbij eventueel de berging wordt verspreid over kleinere gebieden (rivierengebied).

Relatie met normering en huidige inundatiefrequentie [14]

De waterschappen hebben ervoor gekozen om ondanks de verwachte klimaatsveranderingen de kans op inundatie niet te laten toenemen. De in ontwikkeling zijnde normering speelt hierbij geen rol.

Art. 1-lid 4 van het NBW geeft aan dat de waterschappen tussen 2003-2005 de regionale watersystemen toetsen aan de werknormen en de daaruit voortkomende ruimteclaim aan gemeenten en provincie doorgeven.

Bepaling voor waterberging geschikte gebieden [30, 39, L]

De waterschappen hebben in overleg met de betrokken gemeenten gezocht naar de meest geschikte gebieden. Niet in alle gevallen bestaat er overeenstemming tussen waterschap en gemeente. Dit moet in de komende periode worden uitgewerkt. De potentiële bergingsgebieden moeten nog worden gecontroleerd op de aanwezigheid van kwetsbare natuur of tot nu toe verdroogde natuur en bestaand stedelijk gebied.

4.2.2 Proces van aanwijzing

Suggesties zijn gemaakt over het nader concretiseren en aanwijzen van bergingsgebieden. [5, 6, 13, 15, 37, C, I]

Antwoord

Algemeen : Zie ook paragraaf 4.2.1.

Gezien de toegepaste overdimensionering (factor 2 tot 4) is niet alle ruimte uiteindelijk daadwerkelijk nodig. Overigens varieert deze factor per zoekgebied, 2 tot 4 is een bandbreedte. Er is in die zin nog gelegenheid om te schuiven met de gebieden. Het voortouw ligt hier bij de waterschappen en gemeenten gezamenlijk. De provincie beoogt om zo spoedig mogelijk te komen tot een inperking van zoekgebieden voor waterberging tot gebieden met functie waterberging.

In de periode tussen het ontwerp-SGV en de definitieve versie heeft hierover verder overleg plaatsgevonden. Het waterschap Rivierenland heeft de zoekgebieden voor waterberging aangepast waarbij de contouren wat globaler zijn aangegeven. De SGV wordt hierop aangepast ten opzichte van het ontwerp-SGV. Het waterschap Rijn en IJssel heeft de zoekgebieden voor waterberging onderscheiden in 'mee-ordenende' en 'sturende' zoekgebieden. De sturende zoekgebieden betreffen gebieden die bij de huidige maatgevende bui reeds inunderen met ooppervlaktewater. De mee-ordenende zoekgebieden betreffen gebieden waar extra bergingsruimte gezocht moet worden vanwege de klimaatverandering en om de afvoer naar de IJssel te verminderen. In de SGV nemen we beide zoekgebieden van rijn en IJssel op als 'sturende wateropgave', waarbij onderscheid wordt gemaakt in 'gebieden met functie waterberging' en 'zoekgebieden voor functie waterberging'. Waterschap Veluwe en de gemeenten werken intensief samen om de zoekgebieden te concretiseren. Dat heeft echter tot op heden nog geen bruikbare concretisering voor de SGV opgeleverd. De SGV Veluwe is dus ten opzichte van het ontwerp-SGV niet aangepast. Voor alle drie de SGV's geldt dat het overleg over verdere concretisering voortgezet moet worden.

De provincie zal in het Streekplan alle zoekgebieden beschouwen als sturend (nee, tenzij). Differentiëring voor wat betreft planologische beschermingsstatus kan plaatsvinden in het traject van Streekplan en Waterhuishoudingsplan. Ingeval gemeente en waterschap overeenstemming hebben bereikt over de ligging van de gebieden met functie waterberging, dan worden deze in het ruimtelijk beleid van de provincie beschermd tegen ongewenste ontwikkelingen en wordt het zoekgebied niet langer als dusdanig planologisch beschermd.

4.2.3. Consequenties van aanwijzing tot bergingsgebied

Er bestaat onduidelijkheid over de consequenties van de aanwijzing tot zoekgebied voor waterberging [10, 14, 21, 26, 31, 34].

Antwoord

- *In het Streekplan zal de aard van de aanduiding zoekgebied en het erbij te formuleren beleid worden uitgewerkt. Bestaand gebruik wordt gerespecteerd. Uitgangspunt is het combineren van de waterbergingsfunctie met andere functies*

- Voor nieuwe 'harde' ruimtelijke ontwikkelingen geldt een "nee, tenzij" principe. Zulke ontwikkelingen zijn hier niet mogelijk, tenzij het aantoonbaar nergens anders kan en de maatschappelijke noodzaak groot is. Als om die redenen toch een ruimtelijke ontwikkeling ter plekke doorgang moet vinden, dient - compenserende - waterberging te worden gerealiseerd.
- Een gebied dat een feitelijke functie waterberging heeft, krijgt gemiddeld een keer per 10-100 jaar te maken met wateroverlast. De waterdiepte varieert daarbij tussen 0-30 cm. In het Rivierengebied gaat het meestal om ondiepe inundaties (gemiddeld 5 cm), in de Veluwe en Achterhoek is het dieper (gemiddeld 30 cm). Plaatselijk kan het in de allerlaagste delen oplopen tot 1m water.
- Bij de nadere concretisering kan het waterschap informatie verschaffen over mogelijke gebruiksfuncties, inundatiedieptes, kans van voorkomen, waterkwaliteit etc. Dergelijke zaken zijn te locatiespecifiek om op het niveau van de SGV vast te leggen.
- Nieuwvestiging van grondgebruiksvormen met grote potentiële schade ((glas)tuinbouw, bollenteelt e.d.) ligt niet voor de hand. Voor minder kapitaalintensieve agrarische bedrijven zal nieuwvestiging afhankelijk zijn van de beperkingen die dit geeft voor de waterberging. Met name de (bedrijfs)gebouwen dienen dan bestand te zijn tegen een wateroverlast van een keer per 50-100 jaar met een waterdiepte van maximaal 30-50 centimeter (afhankelijk van hoogte maaiveld ter plaatse).

4.2.4 Vasthouden als eerste stap in trits VBA

Het vasthouden van water is de eerste stap in de trits 'vasthouden - bergen - afvoeren' (VBA). Waarom is dit niet apart in beeld gebracht [26]. Met vasthouden van water wordt ook een buffer gevormd voor perioden van droogte [L], en dat kan zowel in stedelijk als landelijk gebied [34].

Antwoord

Bij de bepaling van de bergingsbehoefte in de 1/100 situatie is uitgegaan van een zeer beperkte beschikbare berging in bodem (zie ook paragraaf 4.2.1). Het creëren van een buffer wordt in de SGV reeds genoemd, evenals het vasthouden in zowel landelijk als stedelijk gebied. Per stroomgebied zal een afgestemd pakket maatregelen tot een optimale invulling van de trits "vasthouden - bergen - afvoeren" moeten leiden. Echter niet alleen zijn er verschillen in watersysteem, grondslag en omvang van elk deelstroomgebied, ook de aard van het ruimtegebruik verschilt. Daarom zal het pakket per deelstroomgebied verschillen. Als kwaliteitscriterium voor deze maatregelen hanteren wij, dat ze zoveel mogelijk zelfregulerend moeten zijn, oftewel de natuurlijke cyclus van neerslag, zomerse wegzijging en winterse peilstijging volgen. Deze zelfregulering moet beginnen daar waar het water valt; deze handreiking is daarom gebaseerd op de volgende drieslag:

- eerst zoveel mogelijk vasthouden en bergen in het haarvatenstelsel;
- dan zoveel mogelijk maatregelen in het lokale bergings- afvoersysteem;
- tenslotte maatregelen op het niveau van beheers- of deelstroomgebied.

Bij deze drieslag staat voorop dat allereerst de maatregelen worden uitgevoerd die zowel water langer vasthouden alsook de verdroging van natuur verminderen (zie ook 4.5).

Het is niet uit te sluiten dat in de toekomst besloten wordt dat vergroting van de capaciteit van de gemalen in de Vijfheerenlanden de voorkeur heeft boven het vergroten van vasthouden of bergen in de Vijfheerenlanden. Zin wijzigen in: "Dit houdt in dat de gemaalcapaciteit van de Vijfheerenlanden op de Lingeboezem in beginsel niet wordt uitgebreid." [2]

Antwoord

Dit wordt aangepast in de SGV

4.2.5. Stedelijk gebied

Vasthouden van water in stedelijk gebied waar kwel optreedt kan tot extra problemen leiden. Veelal is er onvoldoende ruimte. Het principe inbreiden voor uitbreiden lijkt daarmee een tegenstrijdig signaal af te geven [10, 31].

Antwoord

Dit soort integrale afwegingen zullen op locale schaal moeten worden gemaakt. Het waterschap/provincie kan zowel een eventueel belang als de consequenties van het vasthouden van kwel en/of regenwater aangeven (afkoppeling al dan niet met infiltratie). Bijvoorbeeld ook in het kader van de Watertoets voor een stedelijke inbreiding (nieuw bestemmingsplan). Uitgangspunt bij bouwen in een 'kwelzone' zal zijn om grondwaterneutraal te bouwen (voorkomen dat kwel toeneemt) en dat de nieuwe bebouwing bestand is tegen de - toekomstige - kwelsituatie (bijvoorbeeld waterdichte kelders/souterrains/parkeergarages e.d.).

4.2.6 Ongewenste neveneffecten

Er is een spanningsveld tussen vasthouden en voorkomen van wateroverlast: vasthouden verkleint de buffercapaciteit en de flexibiliteit om te anticiperen op veranderingen van de weersomstandigheden [14].

Antwoord

Bij de gebiedsgerichte uitwerking moet de samenhang tussen diverse maatregelen worden beschouwd. Eerste berekeningen (Achterhoek, Rivierengebied) geven aan dat het vasthouden niet leidt tot grotere piekafvoeren. Uitgegaan wordt van de definitie van vasthouden zoals aangegeven in paragraaf 4.1.2 en de gehanteerde 'worst case benadering' dat er nauwelijks nog bodemberging beschikbaar is (paragraaf 4.2.1).

4.2.7 Percentage af te koppelen

Het is niet duidelijk welk oppervlak per gemeente moet worden afgekoppeld. Het is niet duidelijk hoe moet worden afgekoppeld: meeliftend met herstructureringen? De voorgestelde percentages (50% 2015, 85% 2050) zijn in dat geval ambitieus en gaan verder dan momenteel overeengekomen en niet betaalbaar. Afkoppelen is overigens geen verplichting. De basisinspanning wel. De gemeente maakt de keuze hoe deze gerealiseerd wordt (door afkoppelen of door maatregelen in de riolering) [3, 38].

Antwoord

Afte koppelen gebieden zijn in eerste instantie bepaald vanuit de geschiktheid voor infiltratie ter plekke ("zand met diep grondwater"); afkoppelen waar mogelijk. Uitgangspunt is dat afkoppelen op de goedkoopst mogelijke wijze plaatsvindt, in de

meeste gevallen betekent dit meeliften met andere ontwikkelingen. Een integrale en gebiedsgerichte afweging moet nog worden gemaakt. Naarmate afkoppeling meerdere doelen dient krijgt het wellicht een hogere prioriteit (herstel kwelnatuur, waterkwaliteit) en kunnen meerdere partijen bijdragen in de kosten.

4.2.8 Relatie afkoppelen met toename grondwateroverlast

Waarom maximaal in stedelijk gebied infiltreren als op de lange termijn sowieso meer opbolling plaatsvindt door meer neerslag? Problemen met grondwateroverlast worden dan alleen maar groter [K].

Antwoord

Dit soort structurele 'opbolling' van grondwater door klimaatverandering speelt vooral aan de randen van het Veluwe-massief. Een integrale en gebiedsgerichte afweging moet nog worden gemaakt. Naarmate afkoppeling meerdere doelen dient krijgt het wellicht een hogere prioriteit (herstel kwelnatuur, waterkwaliteit oppervlaktewater (betere zuivering), voorkomen uitbreiden zuivering etc.). Daarnaast moet rekening worden gehouden met eventuele negatieve effecten zoals de toename van grondwateroverlast in bestaand stedelijk gebied. Deze bredere afweging dan de aanvulling van grondwater alleen moet plaatsvinden in het WHP.

4.3 Natuur

4.3.1 Beschermingsgebieden en herstel

De consequenties van de hydrologische beïnvloedingsgebieden zijn onduidelijk [8, 17, 38, L], evenals de maatregelen voor vernatting [17, 26, L].

Antwoord

In algemene zin gaat het erom dat in de beïnvloedingsgebieden geen ingrepen in de waterhuishouding mogen plaatsvinden die leiden tot een verslechtering van de hydrologische omstandigheden (kwantiteit en kwaliteit) in de natte natuurgebieden. Dit vertaalt zich in voorschriften/aanlegvergunningen voor bv. drainage, peilbeheer, ontwatering of onttrekkingen. Dit is reeds bestaand beleid; de beïnvloedingsgebieden zijn echter niet eerder zo concreet op kaart weergegeven als thans in de stroomgebiedsvisies. In het aankomende Waterhuishoudingsplan en Streekplan zullen – na afweging van belangen – de natte natuurgebieden met beïnvloedingsgebieden worden vastgesteld.

Punt van overweging is nog hoe om te gaan met vernatting (herstel) van verdroogde natuur. Het betreffende gebied komt waarschijnlijk overeen met de aangegeven beïnvloedingsgebieden, het type maatregelen is echter anders. Ook dit aspect zal nader worden uitgewerkt in het aankomende Waterhuishoudingsplan (en Streekplan). Zie ook de in 4.1.2 aangekondigde pilot studie.

4.3.2 Criteria voor aanwijzing SED/HEN-water en consequenties

Het is niet duidelijk op welke criteria watergangen voorlopig zijn aangewezen als SED-water en wat de bijbehorende normen zijn [3, 30]. Beter is het dit gelijk met de Kaderrichtlijn Water op te laten gaan [3]. Herstel en bescherming van natte natuur, HEN- en SED-wateren met de beïnvloedingsgebieden daaromheen werken vernatting van de landbouwgebieden in de hand en geven versnippering.

Er moeten keuzes gemaakt worden en schade aan de landbouw moet worden voorkomen of gecompenseerd [14].

Antwoord

Een deel van HEN-/SED-wateren is al in het vigerende Waterhuishoudingsplan en Streekplan opgenomen. De nieuw voorgestelde HEN- en SED-wateren worden niet op voorhand 1:1 overgenomen in het GMP3/SP. Een nadere afweging en keuze moet nog worden gemaakt, mede gezien de consequenties van deze aanduiding voor gemeenten. HEN- en SED-wateren vragen immers een hogere kwaliteit dan het basisniveau, zodat hiervoor specifiek aanvullende maatregelen nodig zijn (zoals m.b.t riolering). Overigens zal de EU-Kaderrichtlijn Water vanuit Brussel ook hogere eisen stellen aan de waterkwaliteit dan het basisniveau en zijn aanvullende maatregelen op de basisinspanning (is ook een tussendoel en geen einddoel) op termijn sowieso aan de orde.

Voor een toelichting van de gehanteerde criteria wordt verwezen naar het Achtergronddocument.

4.4 Drinkwater

4.4.1 Reductie industriële onttrekkingen

Verdergaande acties richting industrie om onttrekking te verminderen wordt door de een [3] aanbevolen en door de ander [H] afgeraden.

Antwoord

Voor de reductie van grondwateronttrekkingen door de industrie loopt reeds een programma van provincie en Vitens samen. Reductie van grondstoffengebruik is een algemeen streven dat ook in het nieuwe Milieubeleidsplan gehandhaafd blijft.

4.4.2 Consequenties voor gebruiksfuncties

De inhoud en financiering van eventuele maatregelen in beschermingsgebieden is onduidelijk [3, 14].

Antwoord

Kern is dat bepaalde gebieden worden veiliggesteld voor de bereiding van drinkwater. Voor de 25-jaarszones geldt het bestaande beleid. Voor de 100-jaarszones gaan de gedachten uit naar stimuleringsbeleid. Beleid voor wat betreft de beschermingszones voor oppervlaktewaterwinning dient in de komende periode te worden uitgewerkt in het kader van het WHP3.

4.4.3 Samenvallen drinkwaterwinning en beïnvloedingsgebied natuur

Waarom kan drinkwaterwinning in of grenzend aan prioritaire beschermingsgebieden blijven bestaan? Welke afweging ligt hieraan ten grondslag en wat zijn de mogelijke consequenties van het handhaven van de huidige winningen [26].

Antwoord

Leidend is het feitelijke effect van grondwaterwinning op grondwaterstanden. De contouren van die verlagingengebieden hangen mede af van de diepte van de

winning, bodemopbouw en de grondwaterstroming. Het verlagingsgebied rondom een winning hoeft derhalve niet (veel) met een beïnvloedingsgebied te overlappen, ook al staat de winning op een kaartbeeld direct naast zo'n beïnvloedingsgebied afgebeeld. Een positief resultaat van een reductie c.q. sluiten van de winning op de grondwaterstanden in het maaiveld, hangt bovendien sterk af van het oppervlaktewaterbeheer ter plaatse. Soms zijn grote ingrepen in het oppervlaktewatersysteem nodig om het effect van reductie of sluiten van een winning te 'verzilveren' voor een beperkte terugdringing van verdroging van natuur. Deze afwegingen hebben een rol gespeeld.

4.4.4 Wederzijdse bescherming

Bij duurzame grondwaterwinning gaat het niet alleen om het voorkomen van schade door de winning op andere gebruikers, maar ook om het verminderen van ongewenste effecten van andere gebruikers van het watersysteem op de kwaliteit van het grondwater. Dit moet afgestemd worden in het nieuwe WHP₃ en het Gelders Milieuplan [29].

Antwoord

Dit wordt opgenomen in de SGV.

4.4.5 Alternatieven onderzoeken

Gezien de consequenties ervan moeten alternatieven voor winning uit oppervlaktewater onderzocht worden [3]. Bij drinkwaterwinning ook aangeven dan aanvulling van grondwater door infiltratie van oppervlaktewater tot de mogelijkheden behoort. Dit moet gebiedsgericht in beeld worden gebracht [29].

Antwoord

Voor drinkwater geldt een prioritering van maatregelen: 1) beperking van het gebruik / winning, 2) verplaatsen van de winning naar minder kwetsbare gebieden, 3) compensatie door infiltratie.

Dit aspect wordt meegenomen in het WHP₃.

4.5 Watertekort

4.5.1 Wateraanvoer

RWS geeft aan dat er voor de wateraanvoer ook een stand-still situatie is, een toename van de aanvoer is niet te verwachten. Voor de benutting van water in droge periode geldt een verdringingsreeks, waarin natuur een plek moet krijgen [E].

Antwoord

Stand-still en de verdringingsreeks opnemen in de SGV.

Als oplossing voor het watertekort geldt de volgende prioritering: 1) conserveren van water, 2) accepteren c.q. vraag verminderen en 3) water aanvoeren.

4.6 Waterkwaliteit

4.6.1 Maatregelen onvoldoende

Voor de opgave Waterkwaliteit zijn meer maatregelen nodig op het gebied van sanering riooloverstorten, verbetering RWZI's, vermindering grond- en oppervlaktewaterbelasting van verschillende vormen van grondgebruik. De kosten hiervoor komen onvoldoende terug in de kostenraming [23].

Antwoord

In de SGV zijn alleen de kosten van de genoemde maatregelen opgenomen. In het kader van het WHP3 en EKRW wordt nader ingegaan op de waterkwaliteitsdoelstellingen en de kosten om daaraan te voldoen.

4.6.2 Stand-still beginsel

In primaire watersysteem geldt stand-still beginsel voor de waterkwaliteit. Dit toevoegen in de stroomgebiedsvisie [22].

Antwoord

Opnemen

4.6.3 Waterkwaliteit onderbelicht

Het aspect grondwaterkwaliteit is onderbelicht [29].

Antwoord

De hoofdlijn is aangegeven, enkele specifieke knelpunten zullen worden aangevuld.

4.7 Interactie met hoofdsysteem

4.7.1 Rivierkwel

Er bestaat onzekerheid over de effecten van rivieraanpassingen, zoals het afgraven van afdekkende kleilagen en dijkverlegging, hebben op de grondwaterstand en kwelproblematiek van het watersysteem binnendijs. Dit is voor gemeenten een nieuw aspect, waarvan de consequenties voor bestaand en nieuw stedelijk gebied onduidelijk zijn [10, 15, 31, J].

Antwoord

De kaarten met rivierkwel (kaart 1B) zijn een soort attendering. In een uitgevoerd basisonderzoek voor de visies zijn voor het rivierengebied nauwkeuriger kaarten beschikbaar (gradaties kwelintensiteit). Deze kaarten worden op basis van veldervaringen door het waterschap geverifieerd en bijgewerkt. Dit gedetailleerdere materiaal is bruikbaar bij de ruimtelijke planning en inrichting van nieuw stedelijk gebied (Watertoets). Afhankelijk van de mate van de - toekomstige - kwelintensiteit zal het waterschap in haar wateradvies de (on)wenselijkheid aangeven van stedelijke uitbreiding op de betreffende locaties. Pas bij de planontwikkeling van concrete riviermaatregelen is het effect van binnendijkse rivierkwel op bestaande en voorgenomen ruimtelijke ontwikkelingen alsook op het regionale watersysteem vast te stellen en bij de besluitvorming mee te wegen. Op dat moment kunnen compenserende maatregelen door de initiatiefnemer (Rijkswaterstaat) aan de orde zijn.

4.7.2 Samenhang maatregelen hoofd- en regionaal systeem

Het treffen van maatregelen in de regionale stroomgebieden heeft invloed op de rivierafvoer en dus de maatregelen in het kader van ruimte voor de rivier. Deze relatie moet helder in beeld worden gebracht [4, 15, 27, E].

Antwoord

Mogelijke maatregelen voor het hoofdsysteem zijn nog in onderzoek. Voor de SGV geldt dat de afvoer naar het hoofdsysteem niet mag toenemen en dat de aanvoer vanuit het hoofdsysteem in droge perioden niet toeneemt (stand still). De stand still in waterafvoer vloeit voort uit de trits 'vasthouden, bergen, afvoeren'. De waterschappen zijn hier van uitgegaan. Als op termijn zou blijken dat dit echt niet haalbaar is dan moeten waterschappen overwegen om hiervan af te wijken (bijvoorbeeld door het vergroten van regionale gemaalcapaciteit). Overigens zouden aan de uitbreiding van gemaalcapaciteit ook grote financiële en ruimtelijke consequenties verbonden zijn. Immers het overschot aan water moet van de lokale plek van regenval afgevoerd worden naar het gemaal. Het huidige stelsel is hier niet op berekend. Dit speelt met name in het rivierengebied met veel vlakke en diepliggende gebieden.

4.7.3 Peilbeheer randmeren

Onduidelijk is wat de invloed is van het verhogen van het (winter)peil op blauwe knooppunten en blauwe vlakken (aandachtsgebied Randmerenpeil) op de landbouw in de directe omgeving. De agrarische functies uit het Bestemmingsplan buitengebied moeten kunnen worden voortgezet [12].

Antwoord

Onderzoek in het kader van het project Waterhuishouding in het Natte Hart heeft uitgewezen dat de negatieve effecten op de landbouw (dijkse kwel/hogere grondwaterstanden) van een eventueel seizoensgebonden peilbeheer uiterst gering zijn. Naast natuur richt zich een seizoensgebonden peilbeheer ook op een mogelijk betere regionale watervoorziening tijdens langdurige droogte (positief voor onder meer landbouw). De invoering van een eventueel nieuw peilbeheer zal altijd vooraf worden gegaan door een MER-peilbesluit waarin alle (milieu)effecten voor functies door Rijkswaterstaat in beeld worden gebracht.

5.1 Overlap nieuwe ontwikkelingen met sturende wateropgaven

Overlap tussen ruimtelijke ontwikkeling en zoekruimten waterberging betekent niet dat er een nadere planologische afweging moet worden gemaakt, maar eerder het omgekeerde: de (reeds door de provincie geaccordeerde) planologische ontwikkelingen mogen niet belemmerd worden door de aanwijzing als zoekruimte voor waterberging [4, 6, 11].

Antwoord

De analyse is uitgevoerd juist om dit soort potentieel conflicterende ontwikkelingen te signaleren. De provincie verwacht dat in eerste instantie gemeente en waterschap tot oplossingen komen.

De implicaties van de aanwijzing voor de ruimtelijke ontwikkelingen zijn niet duidelijk: de groene kleur (geen bebouwing tenzij maatregelen voor waterdoelen) loopt dwars door de stad [3].

Antwoord

Bestaand grondgebruik blijft gehandhaafd. Beïnvloedingsgebieden, als voorbeeld, kunnen wel samenvallen met bestaand stedelijk gebied en dan doorwerking hebben op aanpassingen in dat gebied.

Op grondgebied van gemeente Overbetuwe ontstaat een veelheid aan wateropgaven. In combinatie met de waterkansenkaart ontstaat een overmaat aan “no go”-zones, waardoor er voor geen enkele functie meer ruimte is [21].

Antwoord

De analyse is uitgevoerd juist om dit soort potentieel conflicterende ontwikkelingen te signaleren. De provincie verwacht dat in eerste instantie gemeente en waterschap tot oplossingen komen.

6.1 Sturend en mede-ordenend

Binnen de “ja, mits en nee, tenzij”-benadering moet meer ruimte zijn voor anders bouwen, dus met respect voor water: meer accent op combineren van functies in plaats van scheiden [7].

Antwoord

De “mits” van ja - mits biedt alle ruimte voor creatieve oplossingen, basis is dat de wateropgave wordt vervuld (respect voor water).

Waterberging zoveel mogelijk in combinatie met laagdynamische functies als natuur [38].

Antwoord

De SGV geeft ook aan dat dit als meest kansrijk wordt gezien.

6.2 Waterkoersen, Basis- en vitale watersystemen

Onderscheid type watersysteem en koersen is onduidelijk [12].

Antwoord

Op lange termijn geldt overal het streven “water in balans”, waarbij qua invulling onderscheid wordt gemaakt in peilbeheerste en vrij afwaterende gebieden. In de aanloop daar naartoe worden ambitieniveaus onderscheiden. Vanwege verschillende benaderingen per waterschap, wijken deze op onderdelen van elkaar af per deelstroomgebied. In de definitieve versie van SGV Veluwe zal beter bij de aanduiding van het waterschap worden aangesloten.

Dit staat overigens los van het onderscheid sturende – mee-ordenende wateropgaven.

Wat zijn de consequenties van de koersen ? [6, 12, 24, 30]

Antwoord

De consequenties zijn samengevat in de SGV en verwoord in achtergrond stukken van de waterschappen. Ze zijn vastgesteld door het bestuur van het waterschap en worden gehanteerd als richtlijn voor eigen handelen van het waterschap en als beoordelingskader voor het handelen van derden.

Maatregelen (kosten, financiering)

7.1 Kosten en financiering

7.1.1 Kostenindicaties

In veel reacties komt naar voren dat de gemeenten zijn verrast door de hoge financiële bijdrage die van hun zijde wordt verwacht. De onderbouwing hiervan is niet transparant en niet in overeenstemming met het NBW [4]. De maatregelen worden - deels - als bovengemeentelijk beschouwd. Zulke kosten liggen dan ook onterecht bij gemeenten is de mening [6, 10, 12, 15, 19, 21, 27, 30, 31, 32, 38]. Bovendien is er geen uitwerking opgenomen per gemeente. Ook ontbreekt het totaalplaatje voor het waterbeheer. Zo ontbreken de inspanningen die voor de regio samenhangen met het hoofdwatersysteem [15, 30]. Gezien dit alles geven meerdere gemeenten aan niet akkoord te kunnen gaan met de financiële uitwerkingen behorend bij de uitvoeringsprogramma's in de stroomgebiedsvisies [10, 15, 19, 27, 39, J].

Antwoord

De SGV is een sectorale bouwsteen voor het NBW en de provinciale omgevingsplannen. In alle 17 stroomgebiedsvisies in Nederland zijn voor gebruik in het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW) drie soorten maatregelenpakketten opgesteld om het watersysteem op orde te brengen en te houden (periodes 2003-2007, 2003-2015 en 2003-2050). Samen met de bijbehorende kostenindicaties vormt dit de basis voor de afspraken die worden gemaakt in het NBW.

Naast de afspraken in NBW-verband komen uit de kosten(verdeling) in de stroomgebiedsvisies géén nieuwe verplichtingen voort voor de verschillende partijen. De opgenomen programma's in de visies hebben geen taakstellend karakter. Wel geeft het enig inzicht in de verwachtingen omtrent de - toekomstige - verdeling van inspanningen door partijen voor een duurzaam Gelders waterbeheer. In de definitieve stroomgebiedsvisies zal een betere toelichting worden gegeven op de twee gehanteerde - globale - berekeningen. Op voorhand valt te zeggen dat de bandbreedtes in procentuele bijdragen per partij (twee berekeningen) te maken hebben met interpretaties rondom taakopvattingen. Overeenstemming hierover, en samenhangend daarmee ook over de kostenverdeling, is geen beoogd doel van de stroomgebiedsvisies.

Voor de planperioden van de nieuwe provinciale plannen zullen wel taakstellende programma's worden opgenomen. Basis is dat voor gemeentelijke taken de gemeente de financier zal zijn, en voor waterschapstaken het waterschap. Voor wat betreft maatregelen die het hoofdsysteem ontlasten of gericht zijn op realisering van de EHS draagt het Rijk in de kosten bij. De provincie draagt bij in de kosten van afkoppelen en verdrogingsbestrijding.

In de definitieve versie (van de SGV's) zal rekening worden gehouden met de afspraken hieromtrent in het NBW. Art. 10 van het NBW geeft aan dat bij het uitvoeren van de wateropgave uitgegaan wordt van het kostenveroorzakingsbeginsel. Art. 18 geeft aan dat partijen in 2006 vaststellen wat de (financiële) omvang is van de nader uitgewerkte opgave, inclusief de dekking ervan en de consequenties voor de lastendruk.

The first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the
the first of these is the fact that the

The second of these is the fact that the
the second of these is the fact that the
the second of these is the fact that the

The third of these is the fact that the
the third of these is the fact that the
the third of these is the fact that the

The fourth of these is the fact that the
the fourth of these is the fact that the
the fourth of these is the fact that the

The fifth of these is the fact that the
the fifth of these is the fact that the
the fifth of these is the fact that the

The sixth of these is the fact that the
the sixth of these is the fact that the
the sixth of these is the fact that the

The seventh of these is the fact that the
the seventh of these is the fact that the
the seventh of these is the fact that the

The eighth of these is the fact that the
the eighth of these is the fact that the
the eighth of these is the fact that the

8.1 Samenhang met andere beleidsnota's

8.1.1 Algemeen

Een aantal gemeenten ervaart een veelheid aan planvormen op watergebied. De onderlinge samenhang en de consequenties ervan zijn onduidelijk [6, 12, J]. Voor de ruimtelijke ontwikkeling van gemeenten vormen het Streekplan en gemeentelijke structuurplannen de primaire kaders.

Antwoord

Er is inderdaad sprake van een groot aantal plannen / visies met betrekking tot water, die ten dele op elkaar voortbouwen. De ontwerp-SGV is bedoeld als een sectorale bouwsteen voor het NBW en de provinciale omgevingsplannen (zie paragraaf 2.2). Vanuit dat doel is de SGV te beschouwen als een bundeling van de wateropgaven voor het regionale waterbeheer, waarmee meer inzicht kan ontstaan voor gemeenten. De gemeente kan dit benutten als bouwsteen voor een (herzien) gemeentelijk waterplan en hierop anticiperen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

8.1.2 Doorwerking in provinciaal beleid (Streekplan)

In de SGV is aangegeven dat het een bouwsteen vormt voor de nieuwe provinciale omgevingsplannen. De wijze waarop is echter onduidelijk [10, 15, 30, 39]. Zonder helderheid hierover en de consequenties ervan kan men niet accoord gaan met deze aanpak [30].

Antwoord

De precieze vorm waarin sturende opgaven in het Streekplan en Waterhuishoudingsplan (en reconstructieplan), na integrale afwegingen, worden opgenomen is nog in ontwikkeling. De aard van de aanduiding en het erbij te formuleren beleid zal mede richting geven aan het hoe en wanneer aanpassen van bestemmingsplannen. In de genoemde provinciale plannen moet dit duidelijk worden. Overigens is de SGV ten dele een voortzetting van het vigerende beleid.

Het waterschap Veluwe heeft de gemeenten recent geïnformeerd over de wijze waarop het om wil gaan met zoekgebieden voor regionale waterberging. Onderdeel hiervan is het voorstel om de concretisering van de diverse wateropgaven gezamenlijk met de gemeenten uit te werken. Vergelijkbare acties zijn/worden ondernomen door de waterschappen Rijn en IJssel en Rivierenland.

8.1.3 Integrale afweging in provinciaal - ruimtelijk – beleid

De SGV is een sectorale (water) nota. Een integrale afweging met andere sectoren moet nog plaatsvinden in het Streekplan en Waterhuishoudingsplan. Voor grote delen van het landelijk gebied vindt dit reeds plaats in het reconstructieproces [7, 36]. De ruimteclaims van de wateropgaven vallen soms samen met de provinciale economische hoofdstructuur [7].

Antwoord

Vanwege deze samenhang is er zorg gedragen voor een goede onderlinge afstemming tussen SGV en reconstructie. De SGV is een bouwsteen voor de omgevingsplannen. De economische hoofdstructuur is onderdeel van het vigerende Streekplan, het nieuwe Streekplan zal in voorkomende gevallen afwegingen moeten maken.

8.1.4 Relatie met Ruimte voor de Rivier-beleid

Het beleid voor veiligheid vanuit de grote rivieren is nog volop in ontwikkeling (Spankracht, Ruimte voor de rivier). Onderdelen hiervan komen al terug in de SGV, terwijl er nog geen keuzes zijn gemaakt [6, 15, 30, 38]. De provincie wordt opgeroepen om de regierol te nemen voor de coördinatie tussen beleid voor de Rijks- en regionale wateren [J].

Antwoord

In de ontwerp-SGV is getracht de ruimteclaims van de diverse wateropgaven in beeld te brengen. Ter informatie zijn ook de diverse claims voor de grote rivieren in de bijlage opgenomen. In de definitieve versie zal ook het recent verschenen standpunt van de provincie worden opgenomen. Dit standpunt houdt in dat de maatregelen voor veiligheid zoveel mogelijk in het winterbed en direct langs de rivier (binnendijks) worden gezocht, waarmee de overlap met regionale wateropgaven sterk vermindert.

8.1.5 Relatie met waterplannen van gemeenten

De relatie tussen de SGV en het gemeentelijk waterplan wordt gemist [15, 32]

Antwoord

De SGV is in eerste instantie bedoeld als bouwsteen voor de provinciale omgevingsplannen en het NBW. Bij het opstellen van gemeentelijke waterplannen wordt veelal gebruik gemaakt van de kaders die o.a. deze provinciale plannen bieden. De inhoud van de SGV werkt dus direct of indirect door in een gemeentelijk waterplan, en wordt daarin nader uitgewerkt. Geconstateerd wordt verder dat in de lokale waterplannen veelal wordt ingezet op het 'op orde brengen' van het watersysteem in de huidige situatie (gericht op bestaande problemen oplossen). Er wordt in deze plannen - nog - niet of nauwelijks vooruit gekeken naar het 'op orde houden' van de watersystemen gezien de klimaatverandering (zoals grotere neerslagpieken). Een deel van deze opgave is verwoord in de stroomgebiedsvisies. Echter de omvang en oplossingen voor toekomstige wateroverlastproblematiek in bestaand stedelijk gebied als gevolg van klimaatverandering maakt geen onderdeel uit de stroomgebiedsvisies. Dit zal in het kader van de nieuwe lokale waterplannen een plek dienen te krijgen, mede op grond van de nieuwe provinciale omgevingsplannen.

Art. 1 –lid 4b van het NBW geeft aan dat gemeenten met complexe waterproblemen tussen 2003 en de eerste helft van 2006 stedelijke waterplannen maken, rekening houdend met de stroomgebiedsvisie.

8.1.6 Grensoverschrijdende relaties

De deelstroomgebieden Achterhoek-Liemers en Rivierengebied maken deel uit van stroomgebieden die doorlopen in Duitsland. Diverse reacties wijzen op het belang van tijdige afstemming met Duitse instanties [10, 17, D, M].

Antwoord

Het watersysteem kent inderdaad andere grenzen dan de diverse bestuurlijke grenzen. In de consultatiefase van de SGV is informeel overleg gevoerd met Duitse instanties. Afgesproken is om de inhoud van de besprekingen terug te laten komen in de Grenswatercommissie. Zo werkt men tot op heden in Duitsland niet met klimaatscenario's. Daarnaast dwingt de Europese Kaderrichtlijn Water (EKW) tot grensoverschrijdende samenwerking.

De provincie moet zorgdragen voor een waterdichte afstemming tussen de planvorming rond de stedendriehoek en de stroomgebiedsvisie [3]. De gemeente Deventer is bezig plannen verder uit te werken. Veranderende beleidslijnen kunnen bestuurlijke, organisatorische en financiële gevolgen hebben. Dit geldt met name voor lopende plannen die reeds in een vergevorderd stadium verkeren en waarover reeds besluiten zijn genomen [7]. De gemeente Deventer heeft te maken met meerdere deelstroomgebieden. Graag onderlinge afstemming. Ook afstemming met beleidslijnen voor de IJssel, zoals PKB-ruimte voor de Rivier, Spankrachtstudie [7].

Antwoord

De eerste mogelijkheid voor afstemming doet zich voor bij het opstellen van de regionale structuurvisies. Daarna zal er afstemming zijn binnen het derde Waterhuishoudingsplan en het Streekplan.

8.2 Overige functies

De functie recreatie ontbreekt in het schema dat gekoppeld is aan de kaart van pagina 45 (SGV Veluwe) [3].

Antwoord

Recreatie is een te breed begrip, het kan bv. variëren van een golfbaan tot een tropisch zwemparadijs.

Het onderwerp ruimtelijke kwaliteit wordt gemist. Bij de implementatie in het Streekplan moet daar veel aandacht aan worden besteed [10, 31].

Antwoord

De SGV is gericht op het in beeld brengen van de wateropgaven, en bevat enkele handreikingen voor ontwerpprincipes (in Bijlage 4). De ruimtelijke kwaliteit wordt aandachtspunt voor het Streekplan

Berekening vanuit grondwater is voor de landbouw een blijvende noodzaak [14].

Antwoord

De SGV doet geen uitspraken over berekening. In WHP zal aanpak bij langdurige droogte uitbreider aan bod komen.

Cultuurhistorische waarde als functie toevoegen [21].

Antwoord

Het bedoelde schema in hoofdstuk 4.4 is gericht op nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen. Cultuurhistorische waarden betreffen veelal de bestaande situatie. De bestaande situatie legt randvoorwaarden aan voor de invulling van maatregelen. Dergelijke waarden komen wel terug in het Streekplan, niet zozeer in het WHP3.

8.3 Water in de stad

8.3.1 Kansen voor water in de stad

De Stroomgebiedsvisie wordt helaas niet gebruikt als pleitbezorger voor beekherstel, water in de stad, benutten van kansen voor beken in sprengen in stedelijk gebied [3,4].

Antwoord

Suggestie wordt overgenomen. De wateropgaven vormen de kern van de SGV, los van landelijk of stedelijk gebied.

Zie ook paragraaf 8.1.5, relatie met gemeentelijke waterplannen.

8.4 Samenhang (grond-)watersystemen

Meer aandacht voor effecten van maatregelen op de Veluwe op watersystemen binnen gebied Achterhoek-Liemers en Rivierengebied [4].

In de IJsselvallei wordt het grondwater, naast rivierklei, met name beïnvloed door kwel vanaf het Veluwemassief. Dit gebied komt grofweg overeen met het blauw gearceerde gebied [30].

Antwoord

Bij de detaillering per deelgebied worden dit soort aspecten meegenomen.

Er is behoefte aan een gezamenlijk beheer van watersysteemdata en bijbehorende modellen van het watersysteem bij de provincie, de waterschappen en de waterwinbedrijven. Kosten kunnen worden bespaard door hierin in de toekomst gezamenlijk te investeren [29].

Antwoord

Suggestie wordt opgenomen

Stroomgebiedsvisies bevatten onvoldoende praktische handvatten voor interactie en oplossingen bij overlap tussen ruimtelijke initiatieven en wateropgaven [J].

Antwoord

De bijlage "ontwerpprincipes" geeft kansrijke richtingen aan. Detaillering voor specifieke knelpunten is maatwerk dat in samenspraak tussen initiatiefnemer en waterbeheerder moet worden uitgewerkt.

10.1 Reactietermijn te kort

De gehanteerde periode om een - formele - reactie te geven op de stroomgebiedsvisies is door veel gemeenten als te kort ervaren [6, 9, 10, 12, 15, 17, 21, 27, 28, 30, 31, 33, 34, M]. Daarnaast heeft een aantal gemeenten aangegeven dat er nog teveel onbeantwoorde vragen over de inhoud zijn [13, 15] en dat een democratisch gelegitimeerde reactie (duale behandeling) binnen zo'n korte termijn niet mogelijk is [10, 15]. Deze gemeenten onderstrepen ook dat ze daarom geen overeenstemming met de Provincie hebben over de inhoud van de stroomgebiedsvisies [13, 15]. Gevraagd is om een verlenging van de reactietermijn.

Antwoord

Tijdens de bestuurlijke bijeenkomst van 10 april is door de gedeputeerden Peters en Boxem aangegeven dat voor een goede - bestuurlijke - afronding van de visies iets meer tijd kan worden genomen dan eerder voorzien. Dit is per brief aan de betrokkenen gemeld en hieronder samengevat. Tevens zeggen de gedeputeerden toe om nog een bestuurlijke bijeenkomst per stroomgebied te organiseren om het consultatietraject af te sluiten. Daarbij tekenen de gedeputeerden wel aan dat bij de aftrap van de stroomgebiedsvisies op 14 februari 2001 (Startovereenkomst Waterbeheer 21ste eeuw) nooit is bedoeld om over deze sectorale waterbouwstenen, in het kader van de beleidsvoorbereiding op te actualiseren provinciaal beleid, met alle gemeenten een formele, democratisch gelegitimeerde overeenkomst te krijgen (zie verder paragraaf 2.2 'Juridische status'). Echter de Provincie hecht veel waarde aan een goede agendering in gemeenten (B&W en raden) van de vele ontwikkelingen op het gebied van water. Tegelijkertijd is voor een aantal formele planvormingstrajecten nodig dat de stroomgebiedsvisies als vastgestelde sectorale bouwstenen in die trajecten ingebracht kunnen worden (Reconstructieplannen, Streekplan, Structuurvisies, Waterhuishoudingsplan, Milieubeleidsplan). Met de nieuwe planning is ruimte gecreëerd voor de gemeentelijke behandeling en is de maximale speelruimte voor vaststelling van de visies benut.

Nieuwe planning vaststelling Stroomgebiedsvisies

- eind mei 2003: ambtelijke voorbereidingsbijeenkomsten IOR, KAN en Stedendriehoek
- 27 juni: Sluiting schriftelijke reactietermijn op Ontwerp SGV's
- juni: regionale bestuurlijke overleggen (13 juni, 27 juni, 3 juli)
- 30 september: voorlopige vaststelling door GS
- 17 oktober: behandeling SGV in PPC
- november: vaststelling door GS

10.2 Aanpak en proces (verwerking reacties)

Er is niet aangegeven of en hoe de uitkomsten van de werkateliers zijn verwerkt [10].

Antwoord

In de definitieve tekst van de stroomgebiedsvisies zal beter worden aangegeven welke - interactieve - stappen zijn doorlopen met de verschillende partijen (overheden en maatschappelijke belangenorganisaties) en wat met de uitkomsten is gedaan.

Wijzigingen in kaartbeelden op grond van de reacties worden door de provincie direct en 1:1 doorgegeven aan de Reconstructiecommissies en de projectteams van de omgevingsplannen. Zaken waarover nog geen consensus is bereikt, worden meegenomen in het beleidsvoorbereidende traject van deze plannen.

10.3 Betrokkenheid gemeenten

10.3.1 Algemeen

De betrokkenheid van gemeenten bij het tot stand komen van de SGV wordt als onvoldoende ervaren [3, 4, 6, 31, 36, 38]. Sommige gemeenten prefereren een individuele betrokkenheid in plaats van een via een vertegenwoordiger [3, 21, 31, 36].

Antwoord

Betrokkenheid van individuele gemeenten is inderdaad minder intensief geweest dan van waterbeheerders (RWS, waterschappen, provincie) en vertegenwoordigers van gemeentelijke samenwerkingsverbanden (KAN, IOR, ISV, Regio Achterhoek, Regio Stedendriehoek). Aan de andere kant worden de gemeenten betrokken bij al de lopende beleidsvoorbereidende trajecten van de provincie, waaronder de Reconstructie. In het uitvoeringsstadium betreft het vooral een samenwerking tussen gemeenten en waterschap. Geconstateerd wordt dat deze samenwerking steeds beter verloopt. Het ambtelijk vooroverleg en het bestuurlijke overleg in de verlengde reactieperiode zijn positief ervaren.

Zie ook de beantwoording onder 2.2, over de status en doorwerking van de SGV.

10.3.2 Bredere betrokkenheid bij aanwijzing waterbergingsgebieden

Voorafgaand aan de implementatie in het Streekplan moet een intensieve dialoog worden aangegaan met gemeenten, grondeigenaren en gebruikers over de waterbergingsgebieden.

Antwoord

De waterschappen zitten momenteel samen met de gemeenten in een lopend proces over de ligging van de waterbergingsgebieden. Deze wisselwerking vindt, vanwege het opstellen van Reconstructieplannen, in de zandgebieden intensiever plaats dan in de andere gebieden. Dit proces zal samen met de Provincie en grondeigenaren/-gebruikers worden voortgezet in het kader van de ruimtelijke plannen (Streekplan, Reconstructieplannen). De intensiteit zal mede afhangen van de precieze aard en aanduiding van beleid dat aan die zoekgebieden wordt gekoppeld en van de urgentie in de tijd (huidig versus toekomstig probleem).

10.4 Belangen

Er is teveel accent gelegd op natuur en milieu, en te weinig op de landbouw. De kwaliteit van het buitengebied wordt in belangrijke mate bepaald door de landbouw. Om dit te behouden moet een economisch verantwoorde bedrijfsvoering mogelijk blijven. Ook de gevolgen van het nieuwe waterbeleid worden onderschat [14].

Antwoord

De SGV is een sectorale, waternota. De bestrijding van wateroverlast en watertekorten is mede ook ten behoeve van landbouw. Hoofdstuk 5 beschrijft de algemene visie op het waterbeheer en de differentiatie daarin per gebied. De differentiatie is mede gebaseerd op de aard van het huidige landgebruik. De consequenties van het waterbeleid zijn zo mogelijk verwoord in hoofdstuk 8.

No	Instantie	Contactpersoon
1	Gemeente Aalten	Scheffer
2	Hoogheemraadschap van de Alblasserwaard en de Vijfheerenlanden	Trompetter
3	Gemeente Apeldoorn	Dubois
	3B: Gemeente Apeldoorn	van Vliet
4	Gemeente Arnhem van	Ammers
	4B: Gemeente Arnhem	Venema
5	Gemeente Borculo	Nieuwenhuis
6	Gemeente Brummen	de Groot
7	Gemeente Deventer	Oosterwegel
8	Gemeente Doesburg	Putker
9	Gemeente Doetinchem	Chevalking
10	Gemeente Druten	Jansen
	10B: Gemeenten Druten: instemming gemeenteraad	met reactie 10
11	Gemeente Duiven	Geertsen
12	Gemeente Elburg	-
13	Gemeente Geldermalsen	Visscher
14	GLTO	Tap
15	IOR	Ter Schegget
16	Stichting Kleivoorziening Rivierenland	Sigmond
17	Kreis Kleve	Dicks
18	Landgoed Den Schooten	Lehmann – ter Kuile
19	Gemeente Neder-Betuwe	van Veldhuizen, Kegelaar
20	Gemeente Nijmegen	Afd. Milieucoördinatie
21	Gemeente Overbetuwe	Berghuis
22	Rijkswaterstaat-DON	Jansen
23	Waterschap Rijn en IJssel	te Pas
24	Waterschap Rivierenland	Spieksma
25	Gemeente Rozendaal	Jacobsen
26	Staatsbosbeheer	Hottinga
27	Gemeente Tiel	Calmeyer Meijburg – van Reekum
28	Gemeente Ubbergen	Merkus
29	Vitens	Kloosterman
30	Gemeente Voorst	Bijsterveld
31	Gemeente West Maas en Waal	Megens
32	Gemeente Wijchen	Nagelhout
33	Gemeente Zaltbommel	Rinkel
34	Gemeente Zevenaar	Geurts
35	Gemeente Ermelo	Verhoeven
36	Gemeente Rheden	Bastiaanse
37	Gemeente Hummelo en Keppel	Markink
38	Gemeente Heerde	Spronk
39	Gemeente Angerlo	Afd. GGB

A. Ambtelijke consultaties

No.	Organisatie	Vertegenwoordigers	Provincie en overig	Datum gesprek
A	LNV Deventer	Groen, Gast	Immink, van Wezel	18 maart
B	GLTO	Tap, Koenen, Hueting (Achterhoek), Dekker (Veluwe), van Maanen (Riv. gebied)	Schenk Brink (WSR) ter Harmsel (Arcadis)	19 maart
C	Regio Achterhoek	Ca. 15 sectorhoofden RO	Immink, de Lange (WSRY), van Wezel	21 maart
D	Kreis Borken	Tueshaus, Pelz	Immink, ter Harmsel, Lambrechts (ws R&IJ)	24 maart
E	RWS, DON en IJsselmeer-gebied	Wesseling (DON) Jansen (DON) Witte (RDIJ)	Immink, Schenk, van Wezel	25 maart
F	Vitens	Athmer	Schenk, ter Harmsel	27 maart
G	IOR	10 wethouders	Schenk, van Wezel, Ton Ruigrok (ws Riv. land)	31 maart
H	SOPAG	Ludwig (secr. SOPAG) Docter (KvK), van Wieringen (KvK), Schats (KvK)	Rob Immink Schenk ter Harmsel	1 apri
I	Gelders Particulier Grondbezit	de Wilde, van Weede, Bosch Ridder van Rosenthal, Baron van Heekeren van Kell, Tate, Kuiper	Immink Schenk ter Harmsel	1 april
J	KAN	5 sectorhoofden RO/Milieu, Hueting Gemeenten Arnhem, Overbetuwe	Schenk, van Wezel Immink, ter Harmsel Ruigrok (WSR)	2 april 12 juni
K	ISV	Ca. 10 regiohoofden RO	Immink, van Wezel, Willemse (ws Veluwe)	3 april
L	NB-organisaties	Gerards (GL), van Belle (NM), Hottinga (SBB) Streefkerk (SBB) Idem, Van Bakel	Immink, Schenk, van Wezel, Barten (ws Rijn en IJssel)	3 april
M	Kreis Kleve	Bonnen (Kreis Kleve) Surink (Kreis Kleve)	Immink, ter Harmsel Schenk, Immink, ter Harmsel, van Rosmalen (WRY)	17 juni 24 april
N	Regio Steden-driehoek	Gemeenten Epe, Voorst, Apeldoorn, Olst-Wijhe,	Immink Van Vilsteren Ter Harmsel	28 mei
O	Afdeling V&V provincie Gelderland	Van der Werfhorst	Ter Harmsel	3 april

B. Regionale bestuurlijke bijeenkomsten

De regionale bestuurlijke bijeenkomsten vonden plaats op:

- Veluwe 13 juni 2003
- Achterhoek – Liemers 27 juni 2003
- Rivierengebied 3 juli 2003

[illegible]

Toelichting tabel:

verticaal, van boven naar onder de instanties, genummerd als in Bijlage 1 en 2

horizontaal, van links naar rechts, de paragrafen genummerd als in de Reactienota

Diverse reacties hebben betrekking op lokale zaken, lay-out van kaarten etc. Deze zijn alle opgenomen in deze bijlage, achtereenvolgens gebundeld per thema/onderwerp:

- Leesbaarheid kaarten
- Lokale belangen
- Zoekgebieden voor waterberging
- Natuur, HEN- en SED-wateren
- Drinkwaterwinning
- Veiligheid
- Ruimtelijke ontwikkelingen
- Waterkoersen
- Concrete projecten

De locatiespecifieke opmerkingen zijn doorgegeven aan provincie en betreffende waterschap. Waar nodig is per vraag een toelichtend antwoord (cursief) opgenomen.

Leesbaarheid kaarten

Meer detail gewenst

- Topografische ondergrond meegeven, waardoor nauwkeuriger kan worden afgelezen. Ook topografische ondergrond bij kaarten toevoegen [3]
- De kaarten zijn te summier en nauwelijks leesbaar [4]
- Kaartmateriaal is op te grote schaal. Soms ontbreekt topografische ondergrond [12]
- De kaarten zijn te onduidelijk: liggen de zoekgebieden nu net wel of net niet in bebouwd gebied? [15]
- De kaarten zijn onvoldoende gedetailleerd [21]
- De kaarten zijn niet gedetailleerd genoeg. Er is geen duidelijke koppeling met o.a. Natuurgebiedsplannen die op gebiedsniveau helder inzoomen op waterafhankelijkheid en verdroging [26]
- Om sturing te kunnen geven aan de gemeentelijke besluitvoering is een detailuitwerking (kaart) op gemeentelijk niveau gewenst [32]
- De kaarten zijn globaal. Het is dan ook moeilijk om de precieze effecten in te schatten. Een topografische ondergrond zou verhelderen zijn [36]
- De schaal van de kaarten is onvoldoende voor gemeenten om hun specifieke situatie op te kunnen beoordelen. Is nodig voor doorwerking en overzicht consequenties [J]
- Kan er een uitsnede van het kaartbeeld met actuele ruimtelijke ontwikkelingen worden gemaakt? [7]

In regionale bijeenkomsten zijn gedetailleerde kaarten getoond. Op verzoek wordt door de provincie een CD-ROM met kaarten toegestuurd, zodat men zelf kan inzoomen op gebieden waarin men geïnteresseerd is.

Inhoud kaart verhelderen / legenda

- Het is niet altijd duidelijk wat er op de kaarten wordt aangegeven en hoe hard de grenzen zijn [15]
- Suggestie: gebruik symbolen die uitsluitend een ruwe aanduiding van locaties en de omvang (ha) ervan weergeven. Immers: nadere begrenzing vindt pas later plaats [27]
- Legenda bij sommige kaarten ontbreekt [27]

Op kaart 4 ontbreekt de legenda voor het witte gebied. Kaart 7 is in 3 kleuren • blauw, terwijl de koersen geel, oranje en blauw heten. Dit is onduidelijk [30]

De legenda's zullen worden toegevoegd waar ze ontbreken of onvolledig zijn. Vanwege de ruwheid van aanduidingen zijn de kaarten bewust klein gehouden en zijn geen gedetailleerde topografische gegevens als ondergrond weergegeven. Voor het verkleinen van de zoekgebieden voor waterberging tot definitieve begrenzingen: zie paragraaf 4.2.2. Voor de koersen / watervisie zal zoveel mogelijk worden aangesloten op de terminologie van het betreffende waterschap.

Locale belangen

Kleiwinning is een belangrijke activiteit in met name de uiterwaarden. Koppeling van ruimte voor de rivier, zoals het vergraven van de uiterwaarden en eindoplevering voor de natuur, zijn goed te combineren met kleiwinning. Kleiwinning moet daarom zowel bij sturende als mee - ordenende opgaven als "ja-mits" activiteit betrokken worden. Bij rivierkundige maatregelen en landschappelijke inrichting van uiterwaardengebieden rond steenfabrieken en de wegen daar naar toe, moet voldoende milieuruimte worden aangehouden [16]

Een eenduidig antwoord of een kleiwinning al of niet gewenst of acceptabel is, is in de Stroomgebiedsvisie niet aan te geven. Bij elke afzonderlijke kleiwinning zal bekeken worden of deze past binnen het "plaatje" van de Stroom gebiedsvisie.

Is het mogelijk dat iemand van Landgoed Den Schooten de bestuurlijke bijeenkomst van 10 april bijwoont. Het landgoed blijkt hydrologisch interessant te zijn in verband met een stuw van de aangrenzende watermolen [18]

De GPG was aanwezig bij deze bijeenkomst.

Het afgraven van de uiterwaarden langs de rivieren zal leiden tot een toename van de kwel. Binnen de Gemeente Neder-Betuwe kan dit tot problemen leiden voor met name boomkwekerijen. Ook het verbreden van watergangen en het minder bemalen van het gebied bij hoge waterstanden leidt tot grote problemen voor de boomkwekerijsector [19]

Dit aspect dient in het kader van de planvorming voor rivierverruiming bijzondere aandacht te krijgen. Het zal nader onderzocht moeten worden als het Rijk daadwerkelijk overgaat tot het afgraven van uiterwaarden.

Het Apeldoorns kanaal moet naast de functie drinkwaterwinning ook recreatie en cultuurhistorie als functie krijgen [3]

Dit zal in een overleg tussen waterschap en gemeente aan de orde moeten komen. Mogelijk kan het resultaat daarvan meegenomen worden in het derde Waterhuishoudingsplan.

Zoekgebieden voor waterberging

Specifieke gebieden

- Is de zoekruimte voor bergingsgebieden ten noorden van Apeldoorn op kaart 1a gekoppeld aan de Grift i.p.v. het Apeldoornskanaal? [3]
- Kunnen de watersystemen voor de wijk de Maten en Zuivenhuizen gebruikt worden voor waterberging (graag onderzoeken) [3]
- Locatie Needseweg-Nettelhorsterweg en Barchemseweg (beide bij Borculo) moeten komen te vervallen. Als compensatie kan ruimte gezocht worden nabij de Hambroekplassen [5]
- De gemeente Brummen kan niet instemmen met de aangewezen gebieden voordat zorgvuldig onderzoek naar de gevolgen heeft plaatsgevonden waarbij een integrale afweging wordt gemaakt tussen de aanwezige belangen. De gemeente Brummen gaat niet akkoord met het opnemen van deze gebieden in de Stroomgebiedsvisie en zeker niet met het overnemen van deze gebieden in het Streekplan [6]
- Gebied Epse-Noord niet aanwijzen als zoekgebied waterberging. Bij zowel de Schipbeek als de Dortherbeek de waterbergingsgebieden zoveel mogelijk bovenstrooms realiseren [7]
- Gebied Koppenberch en het landelijk gebied Noord ter hoogte van de Hettenstraat (gemeente Doesburg) zijn aangewezen als zoekgebied waterberging. Met de huidige bestemming is deze functie mogelijk, maar er moet wel afstemming plaatsvinden met de agrarische functie en de volkstuinen, respectievelijk overleg met eigenaren en gebruikers [8]
- Gemeente Duiven gaat niet zondermeer akkoord met de aangewezen zoekgebieden voor regionale waterretentie. Is ook aan de Reconstructiecommissie doorgegeven. Concreet: op de gebieden Roelofshoeve II, windturbinepark en Looveld: geen bergingsgebieden projecteren [11]
- De zoekgebieden Eekterbeek, puttenerbeek en Heusbeek belemmeren of beperken afronding van de kern in zuidelijke richting. Beter is het de zoekgebieden te situeren in het groene gebied in de Stoopschaar ten westen van de Puttenerbeek of aan de zuidzijde van de Broekdijk [12]
- De zoekgebieden waterberging Oude Rijn, omgeving Düffel en Groesbeeker Bach zijn niet akkoord (Kreis Kleve) [17]
- Waterretentie moet minimaal 1 km buiten de kernen van Zetten en Heteren blijven, om uitbreiding mogelijk te maken. De retentie ten zuiden van de Linge valt deels samen met de VINEX-locatie Westeraam en deels met het park Over-Betuwe. Het bestemmingsplan Westeraam is onherroepelijk; het retentiegebied mag de Linge niet zuidwaarts overschrijden [21]
- Zoekgebied ten noorden van Twello stuit op problemen [30]

Al deze lokale aspecten zijn doorgespeeld aan het betreffende waterschap. Bespreken in overleg tussen waterschap en gemeente.

Overlap met ruimtelijke ontwikkelingen

- De zoekgebieden voor waterberging mogen niet overlappen met harde ruimtelijke ontwikkelingen en met bestaande kernen (Appeltern, Beneden-Leeuwen, Alphen, Dreumel; N322) [31]
- Hoe verhoudt het bergingsgebied in de Rijnstrangen zich tot noodoverloopgebied in het kader van andere plannen [34]

- In KAN-gebied lijken de gepresenteerde opgaven op hoofdlijnen inpasbaar (resultaat confrontatiekaart). Wel individuele problemen (bv Overbetuwe geheel omsloten door zoekgebieden) en waarschijnlijk ook individuele oplossingen mogelijk. Vervolg hierop richten. Ook mogelijk Beuningse Veld [J]
- Gemeente heeft voor Bredevoort een Masterplan, waarin water (grachten) ook een rol speelt. Op deze locatie is een zoekgebied waterberging aangewezen. Gemeente vraagt de stroomgebiedsvisie aan te passen als deze strijdig is met het Masterplan [1]

Zie paragraaf 5.1 van de hoofdtekst.

Natuur, SED- en HEN-wateren

Geen prioritaire natte natuur in centrum en zuidwesten van Apeldoorn. De grift wel als prioritaire natuur aanwijzen (zie provinciaal natuurgebiedsplan) [3]

Het Natuurgebiedsplan en het document Waardevolle Waternatuur gelden als basis voor de stroomgebiedsvisie.

Benedenloop Baakbergsebeek moet wellicht ook SED-water zijn / Eerste pand Apeldoorns kanaal: moet geen SED-water zijn in stedelijk gebied, rest pand 1 alleen na bepaling kwaliteitsnormen / Overstorten verplaatsen van Grift naar kanaal [3]

Het Natuurgebiedsplan en het document Waardevolle Waternatuur gelden als basis voor de stroomgebiedsvisie.

Aanwijzing Arnhem-noord als Prioritaire beschermingsgebieden, al of niet in combinatie met prioritaire natte natuur: geen sturende maar mee-ordenende wateropgave van maken. Als bebouwing in het zuiden niet meer mogelijk is, hoe moet de gemeente (Arnhem) voldoen aan ruimtelijke opgaf [4]. Binnen de gemeente Arnhem liggen nog enkele HEN-wateren [4]

Waarom wordt (als voorbeeld) het Haaksbergerveen niet als een “natte natuurparel” beschouwd? Natuurdoelstelling is hoogveen en behoort dus landelijk tot de prioritaire natuurdoeltypen [26]

Dit gebied ligt in Overijssel

Op kaart 2 (Rivierengebied) staan twee onbekende SED-wateren: een kolk ten zuiden van Dreumel en een ven ten oosten van Wamel [31]

De twee gebieden staan als aanbeveling SED-wateren in het document waardevolle waternatuur.

De beïnvloedingsgebieden moeten doorlopen over de landsgrens heen [D]
Wordt aangepast

Te snelle vernatting kan leiden tot bossterfte [I]
Is een aandachtspunt bij uitwerking maatregelen.

In het rivierengebied lijkt de prioritaire natuur en de indeling in verdroogd/niet verdroogd niet actueel (bv De Bruuk is wel verdroogd). In Overijssel wordt het Haaksbergerveen gemist als natte parel/prioritaire natuur (en Buurzerzand?) [L]
Het gebiedsplan Natuur en Landschap van het rivierengebied is nog niet af. Aan de kaarten wordt thans nog gewerkt. Voor het Haaksbergerveen: zie hierboven.

Waarom hebben natte natuurplekjes, zoals Bruuk en Gameren geen prioritaair beschermingsgebied [26]
Het beschermingsgebied is overgenomen uit het gebiedsplan.

Op kaart 2 ontbreekt de Grift [3]
Dit wordt nagegaan.

Drinkwaterwinning

Een deel van het intrekgebied ligt op het uitbreidingsgebied van de kern 't Harde. Verzocht wordt om hier rekening mee te houden [12]
Zie paragraaf 5.1 van de hoofdttekst

Bij oppervlaktewater dat beschermd moet worden als potentiële bron voor aanvulling van de grondwatervoorraad in kaarten en tekst onderscheid maken tussen de reeds als zodanig gebruikte wateren (waarvoor Vitens nu een innamevergunning heeft opgestart) en de bronnen die op termijn kansrijk zijn [29]
Wordt aangepast

Veiligheid

- Het gebied tussen Doetinchem en Wehl is aangewezen als noodoverloophoogtegebied in geval van extreem hoge rivierstanden. In dit gebied is de ontwikkeling voor een regionaal bedrijventerrein voorzien. Volgens de Spankrachtstudie zou dit gebied niet als noodoverloophoogtegebied nodig zijn [9]
- Een verbindingskanaal tussen Duivense Broek en het Rijnstrangengebied is in de praktijk niet haalbaar. Reeds bij de inspraak op de Startnotitie Ruimte voor de Rivier aangegeven [11]
- De gemeenten in de Bommelerwaard hebben bezwaren tegen de groene rivieren en mogelijke retentiegebieden aldaar [15]
- De gebieden langs de Duitse grens (Emmerich-Elten en omgeving Nijmegen/Beek) voor mogelijke riviermaatregelen worden onvoldoende beargumenteerd [17]
- In kaart 9 (bijlage) tussen de legenda-eenheden de desbetreffende literatuurbronnen als kopjes toevoegen (Spankracht, IVM, Watervisie Rijn en IJssel, Plan PGL). Check of alle gebieden goed zijn overgenomen (kleine dijkverleggingen zijn niet opgenomen) [E]

-
- Bij de kaart Veiligheid: de bron vermelden (Spankrachtstudie). Dit om de status aan te geven, en om mogelijk negatieve reacties te voorkomen [22]

In de SGV zal het provinciale standpunt inzake het hoofdsysteem worden opgenomen. De genoemde informatie is alleen ter illustratie in de SGV opgenomen.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Deze ruimtelijke ontwikkelingen staan niet op de kaart met sturende wateropgaven: Groot Zonnehoeve, Voorwaarts, Stad en milieu, uitbreiding Stadhoudersmolen, Ecofactorij [3].

Info is destijds ter controle aan gemeente verzonden.

Bedrijventerrein Epse-Noord staat niet op de kaart [8]

Dit is wel op de kaart opgenomen

De bedrijfslocatie ten zuiden van de kern 't Harde staat niet op de kaart. De contour volgens de CVN wordt als sturend aangemerkt [12].

De locatie valt weg op deze kleine kaartschaal

De zoekgebieden voor stedelijke ontwikkeling in het Experiment en de rode contouren moeten op kaart komen [10].

Het is niet duidelijk hoe is omgegaan met de contouren uit het Experiment ruimtelijk beleid en de wateropgaven [15]

De kwaliteitscontouren komen op de definitieve kaart.

Gemeente Overbetuwe stuurt nieuwe kaart met ruimtelijke ontwikkelingen. Waterretentie moet ten minste 1 km rondom deze gebieden blijven [21].

Dit is (deels) aangepast

De kaart met ruimtelijke ontwikkelingen in Riviergebied is niet actueel en compleet. Recente situatie weergegeven [24]

Dit is aangepast

Kloppen de harde ruimtelijke ontwikkelingen ten zuiden en noordwesten van Twello? [30]

Dit is aangepast

Ten zuidoosten van Bijsterhuizen is sprake van overlap van ruimtelijke ontwikkeling en waterberging. Het is de vraag of waterberging hier terecht wordt aangeduid als een sturende wateropgave, omdat hier al een ruimteclaim ligt [32].

Zie paragraaf 5.1

De mogelijke ontwikkelingen bij de glastuinbouw in de Bommelerwaard staan niet op de kaart [33]

De glastuinbouwgebieden uit het RSP komen op de kaart.

Visie wonen en werken van gemeente komt niet terug op kaarten 5 en 6 [38]

Inventarisatie aanvullen met analyse bedrijventerreinen door Afd. EZ Provincie.
O.a. Regionaal terrein Heteren ontbreekt [H].

Dit is aangepast

Er zijn twijfels of de kaart met ontwikkelingen actueel is. Infrastructuur volledig?
(spoor/In ieder geval moet het MTC er grotendeels af) [J].

Dit is aangepast. Het MTC is vervallen, in de definitieve versie wordt alleen rekening gehouden met het CUP (Container Uitwissel Punt) en de Betuwelijn.

Waterkoersen

Bij de uitbreidingskern Doornspijk (Waterlanden/Kerkdijk) ontstaan problemen door de aanduiding van de koersen en de type watersystemen. Ook bij het bedrijventerrein ten zuiden van 't Harde mag de blauwe koers niet belemmerend werken voor de realisatie [12]

De Blauwe Koers bij de Wilpse Klei is niet haalbaar [30].

De koersen zijn beleid van het waterschap. In concrete gevallen is overleg gemeente / waterschap nodig, bijvoorbeeld in het kader van de watertoets.

Concrete projecten

Het Koploperproject (gem. Apeldoorn en WS Veluwe) komt in het NBW te vervallen [3]

Wordt verwerkt

De ecologische verbindingszone Millinger Meer-Kandia ontbreekt [17]

De kaart met projecten voor de komende 5 jaar in Rivierengebied is niet compleet. Om te voorkomen dat deze kaart een eigen leven gaat leiden: de kaart niet opnemen in de visie [24]

Nuancering wordt opgenomen.

